

Тимчасове ввезення має бути з обмеженням для тих осіб, які можуть користуватися такими автомобілями. Тобто митний режим тимчасового ввезення надається нерезиденту, який в'їжджає на територію України з терміном більше одного року. Таким чином, передача в управління автомобіля громадянину України апіорі неможлива. Доречним вважаємо використання обмежувальних заходів, які діють в Молдові і у Республіці Білорусь. При цьому, національна поліція має мати чіткі права зупиняти автомобіль і транспортувати його до митного кордону України як відповідна реакція на порушення митних правил. Потребує реформування і система митного оподаткування при ввезенні транспортних засобів на митну територію України, однозначно в сторону зменшення розміру ставок митних платежів. Однак, це ні в якому разі не повинно стосуватись тих автомобілів, які стали предметами порушення митних правил, а їх власники (користувачі) в більшості випадків свідомо йшли на порушення митного законодавства України.

Відтягування в часі вирішення проблеми із розмитненням «євроблях» та взяття їх на облік в органах внутрішніх справ лише сприятиме розвитку деліктного середовища в Україні, впливатиме на деградацію податкової культури та активно переходитиме в площину політичних та соціальних спекуляцій.

УДК 336.71

Глухий М. В., Рудан В. Я.,
Тернопільський національний економічний університет

ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ БАНКІВСЬКИХ КРИЗ ТА НАПРЯМКИ ПОДОЛАННЯ ЇХ НАСЛІДКІВ

Основними ознаками критичного стану банківської системи є: поява і наростання банківської паніки, знецінення банківських активів, грошовий голод, зменшення обсягів банківського кредитування, натиск на золотовалютні резерви, банкрутства банків.

Виділяють три типи банківських криз:

1) криза на мікроекономічному рівні – несе за собою банкрутство обмеженої кількості банків та не поширюється на всю фінансову систему і не викликає значного спаду;

2) криза на макроекономічному рівні – масове банкрутство банків; негативно впливає на економічну активність країни (спад ВВП);

3) повномасштабна, охоплюючи всю фінансову систему – призводить до бюджетно-фінансової дестабілізації; суттєве ослаблення фінансової системи; посилення інфляції; серйозні проблеми в банківській сфері.

У виникненні банківських криз помітну роль відіграють чинники зовнішньоекономічного характеру. Так, банківські кризи у багатьох країнах, що розвиваються, були обумовлені: падінням цін на нафту та інші основні експортні товари, швидким зростанням зовнішнього боргу та проблемами з його обслуговування. Зростання ціни ринкового рефінансування та девальвація національних валют призводили до втрати платоспроможності низки банків. Глибину та тривалість криз збільшували інфляційна грошово-кредитна та фіскальна політики, що проводилися урядами багатьох країн, а також неадекватність системи банківського нагляду.

Зауважимо також, що характерною особливістю практично всіх банківських криз у сучасних умовах глобалізаційного розвитку світової економіки є їх взаємозв'язок із валютними кризами: при наявності спільних причин виникнення обидві кризи доповнюють та підсилюють одна одну, збільшуючи втрати економічних суб'єктів. Девальвація національної валюти внаслідок валютної кризи може призвести до масового вилучення коштів з банків, пов'язаного з бажанням перевести їх в активи, номіновані в іноземній валюті, а також до погіршення економічного становища банків у зв'язку з погіршенням фінансового стану позичальників. Різке зростання вартості зобов'язань в іноземній валюті внаслідок девальвації за відсутності належного аналізу валютного ризику в банку може призвести до нестачі коштів для погашення валютних зобов'язань.

З іншого боку, підрив довіри до банків внаслідок банківської кризи з боку нерезидентів може спровокувати різкий відплив капіталу з країни, що, у свою чергу, призводить до валютної кризи. Таким чином, проявляється прямий взаємозв'язок між валютними та банківськими кризами.

Дослідження банківських та валютних криз у розвинутих країнах та країнах, що розвиваються, показали, що вони викликані значним зниженням темпів економічного зростання, девальвацією національної валюти та зростанням реальних процентних ставок. Як ранні індикатори банківських криз розглядалися: високий рівень інфляції, зростання кредитів приватному сектору щодо ВВП, небажане коливання цін на експорт та приплив іноземного капіталу.

Можна вважати, що банківська криза відбулася, якщо у країні спостерігається хоча б один із таких факторів [2, с. 72]:

- 1) проблемні активи банків становлять більше 2 % від ВВП країни;
- 2) сума коштів, необхідних для порятунку банківської системи, перевищує 2 % ВВП;
- 3) у банківському секторі націоналізація набула масового характеру, банківські депозити заморожені, а влада запроваджує банківські канікули;
- 4) центральний банк гарантує виплати населенню за всіма банківськими депозитами, не забезпечуючи своїх гарантій матеріально.

Сучасні банківські кризи можуть виникнути у зв'язку із прорахунками в сфері нагляду та регулюванні банківської системи держави. Непродумана політика надання ліцензій банкам, слабкий нагляд та низька кваліфікація менеджменту банків призводять до банкрутства.

Ключовими інструментами у подоланні банківської кризи є надання центральним банком необхідної ліквідності, рекапіталізація здорових фінансових інститутів і звільнення банків від проблемних активів. Тому необхідно в повному обсязі відновити рефінансування комерційних банків, а також переглянути порядок його здійснення, забезпечити прозорі умови надання рефінансування та однаковий доступ для всіх банків [4].

Для зменшення ризиків появи банківських криз та побудови потужного банківського сектору потрібно:

1. Проводити широке обговорення стратегії в експертних, наукових, банківських та промислових колах, а також вносити пропозиції до стратегії та формувати план заходів для всіх гілок влади.

2. Реформування монетарної та валютної політики для забезпечення валютної стабільності, зниження рівня інфляції, створення монетарних передумов для прискороного економічного розвитку.

3. Посилення ролі державних банків щодо кредитування розвитку економіки згідно з визначеними макроекономічними пріоритетами.

Література

1. Попова М. А. Системные банковские кризисы и причины их возникновения / М. А. Попова // Финансовые исследования. – 2003. – № 2 (7). – С. 3-8.

2. Коваленко В. В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи: методологія і практика : монографія / В. В. Коваленко. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 228 с.

3. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>

4. Пацера М. Світова фінансова криза та її наслідки для банківської системи України // Вісник Національного банку України. – 2009. – № 1. – С. 28-33.